

Định Giá Dịch Vụ Nước Nông Nghiệp & Các Mô Hình PPP

Claudia Ringler

Tổ Chức Nghiên Cứu Chính Sách Thực Phẩm Quốc Tế

Washington DC

c.ringler@cgiar.org

Wednesday 6 April 2016

Điều gì đúng vào những năm 1990s thì càng đúng vào những năm 2000s và cho tới nay:

Trên toàn Châu Á, thập kỷ qua chứng kiến những lo ngại ngày càng tăng về sự bền vững của cơ sở hạ tầng tốn kém cho nước và về sự khan hiếm nước nổi lên do tăng cầu và những sử dụng cạnh tranh. Những lo ngại này đã dẫn đến một sự suy nghĩ lại và sự tổ chức lại những vai trò của Chính phủ trong việc phát triển và quản lý tưới tiêu

Nguồn: Siamwalla (2001)

Những lựa chọn nào trong việc tổ chức lại làm giảm chi phí của Chính phủ trong việc quản lý tưới tiêu?

1. Tăng ISF để giảm chi phí của Chính phủ cho việc quản lý tưới tiêu (đầu tư làm kè cho hệ thống sông ngòi để giảm O&M và nhiều lựa chọn khác)
2. Quản lý tưới tiêu từ những người tham gia → trao quyền cho người nông dân
3. Cộng tác giữa nhà nước và tư nhân trong quản lý tưới tiêu → giao cho các đơn vị tư nhân

Cộng Tác giữa nhà nước và tư nhân (PPP) cho việc phát triển tưới tiêu

- PPPs đã được sử dụng một thời gian dài trong các lĩnh vực khác (điện: nhà máy thủy điện; giao thông: thu lệ phí đường; nước: những công ty cung cấp nước) nhưng khá mới mẻ trong lĩnh vực tưới tiêu
- PPPs trong lĩnh vực tưới tiêu thu hút được sự chú ý chủ yếu vì Chính phủ không có đủ tài chính để bảo dưỡng hệ thống tưới tiêu hiện tại hoặc phát triển những hệ thống mới

Tại sao PPP trong phát triển lĩnh vực tưới tiêu? – Nói chung vì nhiều mục tiêu

- Giảm chi phí của Chính phủ cho quản lý tưới tiêu và đôi khi cho đầu tư (trong tất cả các trường hợp)
- Những luật lệ mà không cho phép Chính phủ thu phí cho ISF (ví dụ như PPP trong lĩnh vực tưới tiêu ở Morocco)
- Phát triển những kỹ thuật mới trong sản xuất và chế biến nông nghiệp, tăng tính đảm bảo thực phẩm cho quốc gia, phát triển ngành xuất khẩu nông nghiệp (ví dụ: tưới tiêu + chế biến gạo ở khu vực SAGCOT của Tanzania)
- Phát triển hệ thống tưới tiêu mới (ví dụ: WB trợ giúp dự án ở Ethiopia, công ty Pháp, đề suất ISF: US\$150/ha)
- Tăng diện tích, tăng hiệu quả và lợi nhuận, sử dụng những đồng hồ đo nước hiện đại (ví dụ: Bangladesh, tuy nhiên Chính phủ bồi hoàn chi phí cho đơn vị tư nhân)

Nhiều mô hình PPP khác nhau

- **Mô hình “cổ điển”**
 - BOT: Xây dựng, Vận hành, Chuyển nhượng
 - BOO: Xây dựng, Sở hữu, Vận hành
 - Các trương trình: phát triển trồng trọt, phát triển đất nông nghiệp, hợp đồng với nông dân
- **Các nhóm mô hình khác cũng có tính khả thi**

Kinh nghiệm quốc tế

- Chia sẻ rủi ro một cách phù hợp giữa nhà nước và tư nhân
- Cơ quan nhà nước có xu hướng chú trọng quá về mặt thủ tục của PPPs— trong khi các nhà đầu tư muốn tự xác định cơ hội lợi nhuận
- Người nông dân không được xem như là những nhà đầu tư quan trọng, không tham gia tích cực trong những đàm phán và phát triển các dự án
- Toàn bộ chuỗi cung cấp dịch vụ tưới tiêu và tiếp thị cho sản xuất cần được xem xét từ lúc đầu
- Vai trò và sự tham gia của nhà lãnh đạo ở địa phương sẽ xây dựng hoặc phá vỡ PPPs. Cần lấy ý kiến của cộng đồng, bao gồm ý kiến của phụ nữ và người trẻ tuổi
- Lĩnh vực tư nhân cần tham gia một cách dài hạn bởi vì không có PPP nào trong lĩnh vực tưới tiêu đã từng được phát triển trong thời gian dự tính

Cơ sở cho việc đánh giá PPP

Cân bằng rủi ro và trách nhiệm

Hoạt động	Chính phủ	Công ty	Nông dân
Cấp phép			
Lập kế hoạch			
Tài chính			
Xây dựng hệ thống			
Vận hành hệ thống			
Bảo dưỡng hệ thống			
Xây dựng ở nông trại			
Trợ giúp kỹ thuật			
Sản xuất			
Chế biến			
Tiếp thị			
Giả định về rủi ro			
Lợi nhuận kỳ vọng			

Câu hỏi chính sách đối với Việt Nam

- Điều gì là lý do để phát triển PPP trong lĩnh vực tưới tiêu?
Cần phải vượt qua những khó khăn, ràng buộc nào? →
Liệu PPP có là lựa chọn tốt nhất để đạt được mục tiêu?
- Mô hình PPP nào sẽ được xem xét để ứng dụng?
- Ai có lợi và ai bị thiệt hại từ PPP trong tưới tiêu? [và ai có lợi và ai bị hại trong cơ chế hiện tại]
- Những nguyên tắc nào đối với PPP trong tưới tiêu Việt Nam nên lưu tâm? (tham khảo ý kiến, vấn đề nước trong quá khứ, quyền đất đai, ai ở trong và ngoài hệ thống PPP)